

جهنم

د جهنم پېژندنه:

جهنم د الله عزوجل زندان دی ، او د الله تعالی د نافرمانه بنده گانو لپاره جوړ شوی دی ، الله تعالی په ځینو ځایونو کې د لوی اور په نوم هم یاد کړی دی .

عطاء بن یسار رحمه الله فرمائي:

جهنم داسې یوه کنده ده ، که چېرې له هغې څخه غرونه تېر کړای شي ، نو د جهنم د اور له ډېرې تودوخې څخه به خامخا په مایع (اوبو) باندې بدل شي .

جهنم کندي ، نهرونه ، درې ، حیوانات او ډېر عجیب حالات لري ، له پیدایښت څخه پکې د الله جل جلاله په امر اور بل شوی دی او تر اوسه پورې هغه اور بلیږي .

د ژوروالي په اړه یې دا روایت ذکر کوو:

یوه ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم له صحابه کرامو سره ناست وو ، دې وخت کې یو وپرونکی او از واور بدل شو! رسول الله صلی الله علیه وسلم پوښتنه وکړه: آیا تاسو پوهیږئ؟ دا غږ د څه وو؟ صحابه کرامو رضی الله عنهم اجمعین وویل: الله جل جلاله او دهغه رسول صلی الله علیه وسلم پوهیږي .

رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: دا غږ د یوې ډبرې (تېرې، کاني) وو چې اویا کاله مخکې جهنم ته غورځول شوې وه او اوس یې بېخ (لاندې اخري ځای، تل) ته ورسېده .

پل صراط هم د جهنم له پاسه موقیبت لري او له وینسته څخه نری دی . جهنم دومره پراخه دی چې ډکېدل یې امکان نه لري . کله چې ټول کافران او نافرمانه بنده گان په جهنم کې وغورځول شي نو الله عزوجل به ترې پوښتنه وکړي: چې ډک شوې؟ جهنم به ووايي: یا ربه! نور هم راوغورځوه!

الله رب العزت به پکې د خپل شان مطابق خپل قدم مبارک کېږدي ، نو جهنم به ووايي: یا ربه! بس! بس! ..

یوه ورځ جهنم الله رب العزت ته شکایت وکړ: یا ربه! زما یوه برخه بله برخه خوري! نو الله عزوجل ورته د دوه ساگانو ایستلو اجازت ورکړ: هر کله چې یوه برخه وینسته (یا ډېرې) راځي نو د بله برخې د ګرمې برخې ساه ده او کله چې پرموړ سخت رمی (بحني) راځي دا د جهنم د یخې برخې ساه ده .

د جهنم دروازې:

(لها سبعة ابواب) ژباړه: د جهنم اووه (۷) دروازې دي:

امام ابن جریج رحمه الله د دې په تفسیر کې د دروازو نومونه په لاندې ډول ذکر کړيدي:

1. اوله دروازه: جهنم
2. دوهمه دروازه: نظی
3. درېیمه دروازه: الحطمه

4. څلورمه دروازه: سعير
5. پنځمه دروازه: سقر
6. شپږمه دروازه: جحيم
7. اوومه دروازه: هاويه

د جهنم طبقې:

جهنم اووه (۷) طبقې (پوړونه) لري، چې له پورته خوا څخه نښکته خواته ترتيب دي او هر څومره چې ټيټه وي هنومره د جهنمي لپاره خورا بده او له عذاب نه ډکه ده.

د محمد باقر په روايت سره د جهنم طبقې (پوړونه) په لاندې ډول دي:

1. لومړی پوړ: تر ټولو لوړ پوړ دی؟ چې "جهنم" نومېږي. په دې پوړ کې د دوزخ اوسیدونکي په سختو ډبرو ولاړ دي او د دوی سرونه او دماغونه د تودوخي څخه جوشېږي.
2. دوهم پوړ "سست" دی؛ د اورگرمي په دې درجې کې لاسونه، پښې او سرونه ماتوي، او هغه چاته بلنه ورکوي چې د الله عزوجل له حکم يې سرغړونه وکړه، حرام مالونه يې راټول او ذخيره کړل.
3. درېيمه طبقه "غی" ده چې په هغه کې اور دی او هيڅ شی نه پرېږدي. دا په بشپړه توگه د بدن پوستکي بدلوي؛ لس نفر (د عذاب له ملاتکو څخه) ورته ټاکل شوي دي.
4. څلورم پوړ "حطامه" دی، او له دې څخه د ماني په شان لوی اورونه غورځول کېږي، لکه (په سرعت او کثرت کې) دا د ژپرو اوبسانو په څېر دي چې په هر ځای کې خوراک کوي! هر څوک چې د دې برخې خواته ځي د تور سکاره په څېر گرځي.
5. پنځم منزل "هاويه" دی چې په هغه کې يوه ډله چينې وهي "مالک" کله چې مالک په دوی باندې چينې وهي، دوی ته د اور ژپرې کڅوړې وړاندې کوي، چې په هغې کې بدبويه اوبه د دوی پوستکي د فلز په څېر ماتوي، کله چې دوی د څښاک لپاره د اور سوځولو کڅوړه پورته کوي، د دوی د مخونو غوښه د هغې له گرمۍ څخه تويېږي.
6. شپږم منزل: "سعير" چې په هغې کې دېرش سوه خېمې (کيږدي) دي، په هره کيږدۍ کې درې زره د اورونو ماني دي، او په هره ماني کې درې سوه د اور کورونه او په هر کور کې درې سوه ډوله عذابونه دي. د دوی په منځ کې د اور کورونه، ماران او مرمۍ دي، همدارنگه د اور غلې دانې، زنجيرونه او د اور کندي دي.

7. اووم منزل: "درک الاسفال" چې په هغه کې "فلق" موقعیت لري او دا په دوزخ کې هغه څاه ده چې کله پرانستل شي، اور سوځي او دا د اور تر ټولو سخت عذاب دی. په دې سخت ترینه طبقه کې به منافقان وي.

د جهنم درې او نهرونه

امام مجاهد رحمه الله د دې ایت په (يَلْقَ اٰثَمًا) هکله فرمایي: په جهنم کې یوه وادي (دره) ده چې اثمًا ورته وايي. همدارنگه د موبقا معنی هم د جهنم د یوې درې یا کندي ده. د مومنانو له مور بي بي عایشې رضی الله تعالی عنها څخه چا د دې (فسوف یلقون غیا) پوښتنه وکړه، هغې ورته وویل: دا په جهنم کې یو نهر دی.

د جهنم اور او د عذاب نور وسایل

په جهنم کې داسې اور دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم یې په اړه وفرمایي: ستاسې اور د هغې اور اویایمه برخه ده، خلکو پوښتنه وویل: یا رسول الله صلی الله علیه وسلم! دهلاکت لپاره خو دا هم بس دی! رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایي: هغه اور له دې څخه نهه شپيته ځله زیات تېز دی او هره برخه یې ددې اور په شان ده.

په مسند امام احمد کې دا روایت راغلی او د مسند په یو بل روایت کې دا هم راغلي: چې ستاسو اور د جهنم د اور اویایمه برخه ده او له دې سربېره دوه ځله په سمندر کې ډوب شوی هم دی، که داسې نه وی تاسې به ترې هیڅ فایده نه شوه اخیستی.

په سنن ترمذی او سنن ابن ماجه کې راغلي چې د جهنم اور زرکاله بل کړی شو نو سور شو، بیا زرکاله بل کړی شو سپین شو، بیا زر کاله بل کړی شو تور شو او تر اوسه پورې هماغسې تور دی.

د جهنم د اور تودوخه دومره زیاته ده که چېرته یې له سر څخه غر تېر شي نو د ډېر حرارت له امله به ویلې شي.

امام مقاتل رحمه الله په خپل تفسیر کې لیکلي: په جهنم کې به داسې ماران وي چې اوږدوالی به یې د یوې میاشتې د مزل په اندازه وي او غټوالی به یې د غره په شان وي، غاښونه به یې د خرما د ونې د تنې په اندازه وي.

او لږمان به د کچرو په شان وي چې لکۍ به یې درې سوه شپيته بنده وي او هر بند به یې له زهرو څخه ډک وي.

د جهنم خواړه

په قرآنکریم کې د جهنمیانو لپاره څلور ډوله خواړه ذکر شوي دي چې په لاندې ډول دي:

1. اول : الزقوم: دا په دوزخ کې له اور څخه جوړه یوه ونه ده، چې د دوزخ په منځ کې راشنه ده او مېوه یې دومره بې کاره ده چې په قرآن کریم کې د شیطان له سر سره تشبیه شوې، او دا ځکه چې مسلمانان له وخت څخه شیطان ډېر په بده پیژني، الله عزوجل د قرآنکریم د دخان سورت په ۴۳ او ۴۴ ایت کریمه کې فرمایي: (ان شجرة الزقوم، طعام الاثیم) د زقوم ونه د گناهگارانو لپاره خوراکه دی او دا په نس کې داسې ایشي لکه سره زر او سپین زر چې په اور کې ایشي. د زقوم په اړه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا حدیث هم د پام وړ دی چې فرمایي: که د زقوم یو څاڅکی په نړۍ باندې وشي د نړۍ د ټولو خوړو خوند به خراب کړي نو د هغو به څه حال وي چې د ټول عمر لپاره یې زقوم خوراک وي.
2. الغسلین: دا په اصل کې د دزوخیانو له ټپونو او جسم څخه روانې هغه اوبه او وینې دي کومې چې د ډېر حرارت څخه بهیري، لکه پر جسم د راخټلیو دانو نوونه... ددې خوړو خوند خورا خراب او بوی یې ډېر بد دی. الله تعالی د قرآنکریم په حاقه سورت کې فرمایي: (فليس له اليوم ههنا حميم، ولا طعام الا من غسلین، لا یاکله الا الخاطئون) ژباړه: دوی لپاره په جهنم کې هیڅوک ملگری او شفاعت کوونکی نه وي چې له عذاب څخه یې خلاص کړي، او نه به بل خواړه ومومي بې له غسلین څخه کوم چې د گناهگارانو خوراک دی.
3. الضریح: د علماو په نظر دغه هم یوه څوز لرونکې وچه ونه ده، چې هیڅ پانې نه لري. دا خوراک هم انتهایي زبات خبیث، بد رنگه، بد خونده، او ترېخ دی. خاصیت یې دادی چې نه سړی پرې مپړي او نه هم باندې چاغیږي. الله تعالی په قرآن کریم کې فرمایي: (لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اَلَا مَنْ ضَرِيحٌ لَا يُغْنِيْهِ مِنْ جُوعٍ) سورة الغاشية، آیه: 6-7. یعنی د دوزخیانو لپاره بل خوراک نشته، بې «ضریح» څخه، کوم چې نه چاغول کوي او نه هم لوړه ختموي.
4. طعام ذا غصه: وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا اَلِيْمًا. سورة المزمل آیه ۱۳. ابن عباس رضي الله تعالی ددغه خوراک په اړه ویلي چې داسې یو شی دی که په حلق کې ودرېږي، نه لاندې ځي او نه هم بهر را وځي. چې دا پورته ۳ قسمونو ټولو ته شامل دی

د جهنم مشر او څوکیداران

د جهنم مشر د یوه ملایکه ده چې مالک نومېږي. یو روایت کې راځي چې جهنمیان به اواز کړي؛ ای مالکه! رب العالمین ته ووايه چې مور ته مرگ راکړي! مالک به زر کاله پس ځواب ورکړي چې کورې شی! ستاسو لپاره هیڅ نجات نشته! ځواب به ځکه ډېر وخت پس ورکوي چې وځورېږي.

الله تعالى په قرانکريم کې فرمايي: ژباړه: اى ايمان والاوو! خپل ځان او خپل اهل له اور څخه وساتئ! له هغه اور څخه چې خس يې خلک او تيرې دي او په هغې باندي د سختو اخلاقو والا ملايکې مقررې دي، د الله رب العزت له حکم څخه سرغړونه نه کوي، او هغه څه کوي چې امر يې ورته کيږي.

د معراج د سفر په هکله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: چې زه کله له جبريل عليه السلام سره لومړي اسمان ته ورسېدم نو د هغه ځای ملايکو ماته په خندا او خوشحالي هر کلی وکړ پرته له يوې ملايکې چې زما سلام يې واخيست خو وئې نه خندل؛ ما پوښتنه وکړه؛ چې دا څوک ده؟ جبريل عليه السلام وفرمايل: دا د جهنم مشر څوکيدار دی او مالک نومېږي له پيداينت څخه تر اوسه يې نه دي خندلي او تر قيامته به نه خاندي.

د جهنم خس (لرگي، خاشاک)

الله تعالى د قرانکريم په سورت البقره کې فرمايي: (فاتقوا النار التي و قودها الناس). وويريږئ له هغې اور څخه چې خس (خاشاک) يې خلک او تيرې دي. هغه خلک چې د الله رب العزت دين يې پريښي، د الله رب العزت نافرمانې کوي او د خپلو خواهاشاتو تابعداران دي.

هغه څوک چې د الله جل جلاله له لارې مخ وگرځوي که انسانان وي او که پيربان الله عزوجل به يې لوی اور ته وغورځوي چې له لوی اور څخه جهنم مراد دی.

او هغه تيرې به وروغورځوي چې عبادت يې شوی دی، تيرې د الله جل جلاله مخلوق دی بې ځايه يې اور ته نه غورځوي، خو دا تيرې د مشرک د شرم او خجالتې لپاره وروغورځوي او ورته وبه وايي چې دا ته او دا دې اله، يعنې مطلب دا چې ته دا دې تيرې عبادت کړی اوس ورسره يو ځای پريوځه!

او يا به يې الله عزوجل د جهنميانو د ځورونې لپاره وروغورځوي، ځکه کله چې دا تيرې توده شي نو بيا ژر نه سرېږي او نورو ته تکليف رسوي، تيرې دالله مخلوق دی الله جل جلاله به دا نه خرابوي خو جهنميانو ته به پرې تکليف رسوي. مثال يې داسې دی: چې انسان له خاورو جوړ دی خو چې پر کلکه خاوره يې وولې نو خوږېږي.

جهنميان څوک دي؟

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: ما په تاسو کې دوه کارونه پرېښودل که چېرته تاسې پرې منگولې ښخې کړې نو هيڅکله به گمراه نه شئ او که چېرته مو دا پرېښودل نو گمراهان به شئ. يو بل حديث دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

ژباړه: په دين کې هر نوی کار منځ ته راولې بدعت دی ، هر بدعت گمراهي ده او هره گمراهي به پکې اور وي. هغه څوک چې کفر يې کړی ، دالله تعالی له وجود، د هغه له پيغمبرانو، د هغه له ملايکو ، د هغه له کتابونو او د هغه له اوامرو څخه سرغړونه کوي او ترې منکر وي نو هغه به د جهنم په اور کې وي.

الله تعالی فرمايي: دوی به په دې جهنم کې د هميش لپاره وي او هلته به ډېر دردناک عذاب وي. هغه څوک چې له الله جل جلاله پرته د بل چا بنده گي کوي معنی دا چې مشرکين وي او يا هيڅ دين نه لري بې دينه او کافر وي هغه به جهنم ته ځي.

او هغه څوک چې مسلمان دی دالله جل جلاله ځينې اوامر مني او له ځينو نه د لټې له امله سرغړونه کوي نو دا هم گناهگار دی او جهنم ته به ځي، که چېرته د الله تعالی له امر انکار وکړي کافر کيږي. او د لټې ، سستی له امله او يا له کوم شرعي عذر څخه پرته د الله تعالی د اوامرو څخه سرغړونه کوي، نو جهنم ته به لاړ شي.

پوښتنه: په جهنم کې به خلک د څومره وخت لپاره وي؟

ځواب: هغه څوک چې کافران دي هغوی به د هميش لپاره په جهنم کې وي او هيڅکله به ترې نه راوځي، اگر که هغې د نېک عمل ژمنې کوي او داسلام راوړولو ته لېواله شي ، دا ځکه چې هلته صرف مکافات او مجازات دي هلته عمل کول نشته.

او هغه څوک چې مسلمان دی او د توحيد کلمه يې ويله خو د گناه له امله جهنم ته تللی ، نو هغه به بېرته جنت ته ځي. هره گناه ځان ته عذاب او د عذاب موده لري، يا خو به هغه موده پوره شي او الله رب العزت به يې بيا په نهر حیات کې له مينځلو وروسته جنت ته ولېږي.

الله رب العزت به ټولو مومنانو، ملايکو او پيغمبرانو ته اجازت ورکړي؛ چې ځی! لاړ شئ! او په جهنم کې چې د چا شفاعت کوی ويې کړی نو هر څوک به راځي او د خپل خپل ملگرو ، خپلوانو او نورو مومنانو شفاعت به کوي تردې چې د ټولو شفاعت خلاص شي.

بيا به الله رب العزت وفرمايي: هر چا خپل شفاعت وکړ او خپل وارثان يې له ځان سره جنت ته بوتلل، اوس د ارحم الراحمين ذات نمبر دی، بيا به الله جل جلاله د خپل شان مطابق خپلې لپې له اور څخه ډکې کړي او داسې خلک به پکې راوباسي چې په سکارو بدل شوي وي.

هر کله چې کوم کس له جهنم څخه د جنت لپاره راووځي نو په نهر حیات (دژوند سيند) کې به ومينځل شي او په هغې سره به داسې پاک شي، لکه بيخي چې جهنم ته نه وي تللی او بيا به يې الله رب العزت جنت ته بوځي مگر رواتل صرف د هغه چا لپاره دي چې د توحيد کليمه يې وئيلې وي.

د جهنم د خلکو حالت

امام بخاري له ابو هريرة څخه يو راويت رانقل کړی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: په جهنم کې به دکافر غاښ د احد د غره په شان غټ وي، ابو عصمه رحمه الله فرمايي: چې دپوستکي ډبلوالی به يې څلوېښت لاسه وي، او کله چې يې يو پوستکی وسوځي نو بل به ورته واچول شي.

امام مقاتل رحمه الله په خپل تفسير کې ليکلي: د جهنمي شونډې به د اوبښ له شونډو څخه اوږدې وي او يوه شونډه به يې له پاس ژامې څخه پورته او بل به يې لاندي په نس (خېټه) پرته وي.

ربيع بن انس رضي الله عنه فرمايي: چې د جهنمي دپوستکي ډبلوالی به څلوېښت لاسه او يا شپږ لاسه وي او د دوی گېډې به دومره غټې وي که غر پکې واچول شي نو هم به پکې ځای شي، امام احمد رحمه الله په خپل مسند کې ذکر کړېدي:

جهنمي به په جهنم کې دومره غټ شي چې د دوی د اوږو او غوږونو ترمنځ فاصله به اوه سوه کاله وي او د دوی د پوستکي ډبلوالی به اويا لاسه وي او يو غاښ به يې د احد دغره په شان غټ وي.

جهنميان به په عربي ژبې خبرې کوي له قران څخه ثابت دي.

د جهنم د عذاب څو نمونې

په صحيح البخاري کې يو روايت راغلی چې د قیامت په ورځ به يو سپری راوستل شي او په اور کې به واچول شي، چې کولمې به يې په اور وړتې شي او داسې به تاوېږي لکه خر، ډېر د تکليف په حالت کې به

تاوېرې او راتاوېرې، بيا به جهنميان پرې راټول شي او پوښتنه به ترې وکړي چې ای فلانيه! دا څه حال دې دی؟

آيا تا موږ ته په نېکۍ امر نه کولو او له بدۍ څخه دې نه منع کولو؟ نو دا به ورته ووايي چې ما تاسو نېکۍ نه هڅولې او له بدۍ څخه مې منع کولې خو خپله مې نيکي نه کوله او له بدۍ نه منع کېدم.

په قيامت کې به تر ټولو کم عذاب د هغه چا وي چې د اور خپلې وړ پېسو کړل شي او د هغې له امله به يې ماغزه خوټېږي.

امام مقاتل رحمه الله په خپل تفسير کې ليکلي: چې د اور خزانچي به جهنمي له شونډو څخه ونيسي او د جهنم له ډبرو به ورته يو مړۍ ورکړي، ورته وبه وايي: چې دا وخوره! دا ځکه چې تا د يتميانو مال خوړلو.

انس بن مالک رضي الله څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: جهنميانو ته به ژړا راولېږل شي تر دې پورې به ژاړي چې اوښکې به يې وچې شي او له سترگو به يې وينې روانې شي، او بيا به تر دې وژاړي چې په مخونو کې به يې کنده او ډنډونه جوړ شي، که چېرته کښتۍ ورته راولېږل شي نو پکې وبه گرځي.

ابو درداء رضي الله عنه له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه روايت کوي چې فرمايي: جهنميانو ته به لوږه راولېږل شي چې دنور عذاب سره به برابره وي، هغه عذاب چې په ده حواله وي، بيا به د خوراک غوښتنه وکړي، نو د وينو او زوو نه به خوراک ورکړل شي چې نه پرې مړېږي او نه به پرې چاغېږي، بيا به خوراک وغواړي،

دا ځل به داسې خوراک ورکړل شي چې له ستونې به يې نه تيرېږي ورياد به شي چې په دنيا کې داسې خوراک په اوبو تېرېده نو اوبه به وغواړي، د اوسپنو په گرمو لوښو کې به اوبه ورکړل شي کله چې يې مخ ته نږدې کړي نو دمخ غوښه او پوستکي به يې توی شي، او کله چې يې خيټې ته داخل شي نو ټول به ټوټه ټوټه کړل شي.

عبدالله بن مسعود رضي الله عنه فرمايي: چې څوک په اور کې دتل لپاره پاته شو نو هغه ته داور تابوت جوړېږي چې بيا همدا تابوت داور په نورو تابوتونو کې اچول کېږي او بيا لاندې د جحيم کندي ته ورغورځول کېږي.

له جهنم څخه د نجات لار

الله تعالیٰ په قرانکریم کې فرمایي: (والعصر، ان الانسان لفي خسر، الا الذين امنوا وعملوا الصالحات و تواصوا بالحق، وتواصوا بالصبر) ژباړه: قسم دی په زمانه باندې چې انسان په تاوان کې دی مگر هغه څوک چې ایمان یې اوږ، نېک اعمال یې وکړل، په حق باندې یې نصیحت وکړل، او په صبر یې نصیحت وکړ.

بل ځای الله تعالیٰ فرمایي: زبیری ورکړه! هغه کسانو ته چې ایمان یې راوړی او نېک اعمال کوي د دوی لپاره به داسې باغونه وي چې د هغې لاندې به نهرونه وي او دوی به په دې کې د همیش لپاره وي.

هر هغه څوک چې د اسلام دین قبول کړي او د الله رب العزت او امر په ځای کړي د الله جل جلاله او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري وکړي نو دا خلک کامیاب دي او د جهنم له اور څخه به نجات حاصل کړي.

هر هغه څوک چې د الله جل جلاله له امر سره سم خپل ظاهر برابر کړي، په زړه کې پرې باور او یقین وکړي او په عمل کې یې راوړي نو الله جل جلاله به له جهنم څخه نجات ورکړي.

الله رب العزت په ځینو خلکو د جهنم اور حرام کړیدی: لکه انبیاء، شهیدان، صدیقین او داسې نور.....

همدارنگه هر مسلمان ته پکار ده چې د جهنم له اور څخه نجات وغواړي، ځکه رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایي: دوه شیان ته په یاد لری! صحابه کرامو پوښتنه وکړه کوم دوه شان رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي: جنت او لوی اور چې له لوی اور څخه جهنم مراد دی.

د الهي قانون په ځان منل او عمل کې رواستل د جهنم څخه د ژغورلو یواځینی لار ده

الله جل جلاله دې مور او تاسې ته د جهنم له اور څخه نجات راکړي.

الله رب العزت دې مور له پل صراط څخه سلامت تیر کړي.

دا دعا تل وائی! اللهم اجرني من النار، اللهم اجرني من النار، اللهم اجرني من النار

الله عزوجل دې زما او ستاسې گناهونه وښيي.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**